

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

SO-1.431.29.2015.LJ

Szczecin, dnia września 2015 r.

66 → RO 19
Dumek 104
Urząd Miejski w Bornem Sulnowie
BIURO OBSŁUGI INTERESANTA
Wpł. 525 21 -09- 2015 /337
przydzielono
do załączników

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

przedstawiające wyniki kontroli problemowej przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Bornem Sulnowie (Al. Niepodległości 6, 78-449).

Burmistrzem Bornego Sulinowa od 2006 r. jest Renata Pietkiewicz – Chmyłkowska.

Kontrolę przeprowadził w dniu 21 lipca 2015 r. Lech Jakóbowski - kierownik oddziału w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, skierowany przez Wojewodę Zachodniopomorskiego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 29/2015 z dnia 09 lipca 2015 r.

Kontrolą objęto realizację w 2014 r. Porozumienia w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych w ramach zadań zleconych powierzonych gminom, zawartego w dniu 31 stycznia 2014 r. pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Gminą Borne Sulinowo.

Wyjaśnień udzielała Ewa Makaryk – referent w Urzędzie Miejskim w Bornem Sulnowie. Podczas kontroli sporządzono dokumentację fotograficzną.

Ustalenia.

Na terenie Gminy Borne Sulinowo znajdują się cztery obiekty objęte opieką w ramach ww. porozumienia z 2014 r.: cmentarz Wojenny Żołnierzy Wojska Polskiego i Armii Radzieckiej w Krągach oraz 3 cmentarze Wojenne w Kłominie na terenie byłych obozów jenieckich: Oflag Gross Born II D oraz Stalag 302.

Ad.1 Cmentarz Wojenny Żołnierzy Wojska Polskiego i Armii Radzieckiej w Krągach

Cmentarz położony przy drodze Borne Sulinowo – Szczecinek, przed wsią Krągi. Spoczywają tu żołnierze Wojska Polskiego polegli w czasie kampanii wrześniowej oraz żołnierze Wojska Polskiego i Armii Radzieckiej, którzy zginęli w 1945 r. podczas walk o Wał Pomorski. Jest ogrodzony siatką metalową.

Cmentarz składa się z 10 kwater oznaczonych betonowymi krawężnikami. Spoczywa na nim ok. 1.000 nieznanymi z nazwiska żołnierzy. Bezpośrednio na kwaterach są nasadzone wysokie drzewa. Przed kwaterami ustawione są tablice z orłami oraz z czerwonymi gwiazdami. Na jednej z kwater znajdują się trzy tabliczki z nazwiskami oficerów WP: dwóch zmarłych we wrześniu 1939 r., jednego - w 1943 r. Brak jest faktycznego potwierdzenia ilości i narodowości pochowanych tam żołnierzy.

Po prawej stronie cmentarza znajduje się duży krzyż drewniany, z napisem na drewnianej tabliczce: „Na tym cmentarzu spoczywają żołnierze polscy II wojny światowej. W dniu otwarcia miasta – mieszkańcy Gminy. 05.VI.1993.”. Krzyż nie nosi śladów konserwacji. Po lewej stronie znajduje się obelisk, przed którym ustawione są dwie tablice z czytelnymi napisami w języku polskim i rosyjskim: „Pochowanym żołnierzom radzieckim

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie
ul. Wały Chrobrego 4, 70 - 502 Szczecin
tel. 91 4303-315, 91 4342-413, fax 91 4330-250,
e-mail: wojewoda@szczecin.uw.gov.pl

i polskim poległych w walce z hitlerowskim faszyzmem za honor i wolność swojej ojczyzny w latach 1939 – 1945.”. Nad pomnikiem umocowano dwie flagi z metalu: polska z orłem oraz rosyjska z gwiazdą. Plac przed pomnikiem jest wyłożony kostką brukową.

Na dojeździe do cmentarza ustawiono tabliczkę w formie drogowskazu z napisem: „Szlak Pamięci. Cmentarz wojenny z II wojny światowej.”.

Cmentarz objęty aktualnie remontem, zgodnie z porozumieniem pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Gminą Borne Sulinowo z dnia 28 kwietnia 2015 r.

[dowód: akta kontroli, str. 9-10; dokumentacja fotograficzna]

Ad.2 Cmentarze Wojenne w Kłominie.

1. Cmentarz jeńców Oflagu Gross Born II D.

Cmentarz położony w lesie. Znajduje się na nim 10 krzyży z masy plastikowej, imitującej drewno brzozone, oznaczających miejsca pochówku 10 oficerów WP. Podłożem cmentarza jest naturalna powierzchnia lasu. Ogrodzony jest żerdziami wykonanymi z powyższej masy. Według ustnego oświadczenia obecnego w tym miejscu pracownika Lasów Państwowych, cmentarz jest urządzony zgodnie ze stanem faktycznym z okresu II wojny światowej. Obiekt w dobrym stanie.

2. Cmentarze jeńców obozu Stalag 302.

- I Cmentarz - położony w lesie bezpośrednio przy cmentarzu Oflagu Gross Born II D. Jest na nim pochowanych prawdopodobnie 950 żołnierzy. Obiekt nie jest ogrodzony ze względu na jego wkomponowanie w leśne otoczenie. Zaznaczony jest krzyżami z masy plastikowej, imitującej drewno brzozone. Podłożem cmentarza jest naturalna powierzchnia lasu.

Brak jest dojścia do cmentarza. Aby się do niego przedostać, należy przejść przez cmentarz jeńców Oflagu Gross Born II D, na którym nie ma wyznaczonej ścieżki i przejścia. Oględziny miejsca wykazują, że istnieje możliwość wyznaczenia przejścia po zewnętrznej stronie ogrodzenia cmentarza jeńców Oflagu Gross Born II D.

- II Cmentarz - położony w lesie. Jest na nim pochowanych prawdopodobnie ok. 11.000 żołnierzy. Obiekt nie jest ogrodzony, ze względu na jego wkomponowanie w leśne otoczenie. Podłożem cmentarza jest naturalna powierzchnia lasu. Wyraźnie widoczne są zarysy grobów, na których ustawiono krzyże z masy plastikowej, imitującej drewno brzozone oraz krzyże drewniane. Część krzyży plastikowych jest uszkodzonych. Zgodnie z ustnym wyjaśnieniem pracownika udzielającego wyjaśnień, uszkodzone krzyże plastikowe są sukcesywnie wymieniane na krzyże drewniane.

Przed cmentarzem ustawiono duży drewniany krzyż brzozowy. Jest do niego umocowana, zawinięta w folię kartka z napisem: „Z dała od domu, przyjaciół i rodziny; Swe młode życie za wolność oddała; Tu w leśnej ciszy spoczywają; Drzewa im szumią, a ptaki śpiewają.”. Pod nim znajduje się płaski postument betonowy, bez napisów. Sporadycznie umieszczone są indywidualne tabliczki poświęcone spoczywającym tam jeńcom rosyjskim.

Przed wjazdem do lasu przy miejscowości Kłomino znajdują się pomniki poświęcone jeńcom obozów oraz tablica przedstawiająca schematy ww. obozów jenieckich.

[dowód: akta kontroli, str. 11-13; dokumentacja fotograficzna]

Zasadne wydaje się rozważenie ustawienia przed cmentarzami wojennymi tablic informacyjnych, przedstawiających obiekty, wskazujących ilość i narodowość pochowanych na nich żołnierzy oraz wyjaśniających fakt ich pochowania w danym miejscu.

Po zakończeniu oględzin przeanalizowana została dokumentacja finansowa.

W 2014 r. Gmina Borne Sulinowo otrzymała na realizację zadania dotację w kwocie 7.900 zł. Burmistrz Bornego Sulinowa pisemnie oświadczył, iż w 2014 r. wszelkie prace na cmentarzach wojennych realizowane były przez pracowników Centrum Kultury i Rekreacji w Bornem Sulinowie, jednostki podległej Gminie Borne Sulinowo. W związku z powyższym, dotacja została wydatkowana wyłącznie na zakup materiałów i części wymiennych do używanego sprzętu.

Podczas kontroli okazano faktury dokumentujące zakup materiałów na kwotę 7.900 zł. Zgodnie z opisami faktur, zakupione materiały zostały wykorzystane podczas prac na cmentarzach wojennych.

[dowód: akta kontroli, str.15-17, 24-59]

Ocena kontrolowanej działalności - pozytywna:

- cmentarze są utrzymane właściwie;
- dotacja w 2014 r. została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem;
- oględziny obiektów potwierdzają, że Gmina Miasto Borne Sulinowo właściwie realizuje porozumienie zawarte z Wojewodą Zachodniopomorskim.

Przedkładając niniejsze wystąpienie pokontrolne nie zgłaszam uwag, wniosków ani zaleceń pokontrolnych.